

Súhrn

Poruchy vzťahovej väzby v kontexte porúch psychického vývinu u detí

Ján Šuba, M. Paulinyová, V. Mátejová, Z. Hradečná, K. Trebulová, E. Vaščaková
(Bratislava)

Vzťahovú väzbu možno charakterizovať ako puto alebo pretrvávajúci pevný vzťah medzi dieťaťom a osobou, ktorá láskyplne sýti jeho potreby. John Bowlby definoval attachment ako stálu tendenciu vyhľadávať blízkosť, kontakt a ochranu špecifickej osoby v určitých situáciách, predovšetkým keď je dieťa zneistené, vystrašené alebo v psychickej alebo telesnej nepohode. Schopnosť vytvárať vzťahovú väzbu s významnou (najčastejšie materskou) osobou je lokalizovaná na obdobie približne prvých 36 mesiacov života. Toto obdobie môžeme nazývať aj kritickým obdobím, senzitívnym na nedostatok alebo nekvalitné podnety zo strany významných osôb. Vzťahová väzba je najdôležitejším epigenetickým základom primeraného kognitívneho, emocionálneho a sociálneho vývinu dieťaťa. Dieťa, ktoré nezažije bezpečné pripútanie, je náchylné na rôznorodú psychickú, ale aj somatickú patológiu. Tieto deti v neskoršom období často splňajú kritériá pre viaceré psychiatrické poruchy – úzkostné a emočné poruchy, pre poruchy správania, pre hyperkinetický syndróm s poruchou pozornosti a akoby „autistické prejavy“.

Autori v prednáške uviedli niekoľko príkladov (formou mikrokazuistik), kde popri naplnení diagnostických kritérií konkrétnej psychiatrickej poruchy je zjavné, že primárne ide o poruchu vzťahovej väzby, poruchy správania, úzkostnú poruchu, ADHD, „autistické stiahnutie sa“ a primárnu neorganickú nočnú enurézu.

Kľúčové slová: vzťahová väzba, epigenetika, vývin, ADHD, autizmus.